

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 142/2013-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F., vedené pod sp. zn. Rvp 13756/2012 a sp. zn. Rvp 13757/2012, ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Er 254/2006 a jeho uznesením z 8. februára 2012 a v konaní vedenom sp. zn. 15 Er 255/2006 a jeho uznesením 27. októbra 2011 a svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 8 CoE 112/2012 a jeho uznesením z 30. augusta 2012 a v konaní vedenom pod sp. zn. 6 CoE 94/2012 a jeho uznesením z 19. júla 2012, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 13756/2012 a sp. zn. Rvp 13757/2012 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 13756/2012.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 2. novembra 2012 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Er 254/2006 a jeho uznesením z 8. februára 2012 a v konaní vedenom sp. zn. 15 Er 255/2006 a jeho uznesením 27. októbra 2011 a svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 CoE 112/2012 a jeho uznesením z 30. augusta 2012 a v konaní vedenom pod sp. zn. 6 CoE 94/2012 a jeho uznesením z 19. júla 2012.

Sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. V rámci zmluvných vzťahov založených zmluvami o úvere sťažovateľka pristúpila po dohode s dlžníkmi k spísaniu notárskych zápisníc, ktoré obsahovali okrem iných náležitostí súhlas povinných osôb s ich vykonateľnosťou. Z dôvodu nesplnenia povinností zo strany dlžníkov bola sťažovateľka nútená domáhať sa splatenia pohľadávok aj s príslušenstvom prostredníctvom exekúcií

na podklade exekučných titulov (notárske zápisnice). Prvostupňový súd poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcií, avšak v priebehu ich vykonávania následne exekúcie napadnutými uzneseniami zastavil. Na základe odvolania sťažovateľky boli napadnuté uznesenia okresného súdu potvrdené napadnutými uzneseniami krajského súdu.

V sťažnostiach sťažovateľka tvrdí, že postupom okresného súdu v napadnutých konaniach a napadnutými uzneseniami boli porušené „... 1) právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy..., 2) právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd..., 3) právo vlastníť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy; 4) právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru; 5) všeobecný zákaz diskriminácie ustanovený čl. 12 ods. 2 Ústavy; 6) zákaz diskriminácie ustanovený čl. 14 Dohovoru“.

V úvodných častiach sťažností sťažovateľka predovšetkým namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť tým, že „súdy oboch stupňov nevytýčili vo veci ústne pojednávanie, ak keď tak boli podľa zákona povinné urobiť!“. S poukazom na § 57 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) sťažovateľka predovšetkým uvádza, že „Ak by aj bolo pravdou, že rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo vydané skôr, ako bolo citované ustanovenie súčasťou Exekučného poriadku (t. j. pred účinnosťou zákona č. 230/2012 Z. z.), na argumentácii a legitímite námietky oprávneného to nič nemení, pretože podľa prechodných ustanovení je nutné postupovať podľa Exekučného poriadku v znení zákona č. 230/2012 Z. z. aj v prípade exekučných konaní začatých pred jeho účinnosťou. Odvolací súd rozhodne mal napadnuté uznesenie v súlade s ustanovením § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie.“.

Sťažovateľka ďalej poukazuje na judikatúru ústavného súdu k základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorej „všeobecné súdy porušili právo sťažovateľa na súdnu ochranu, ale aj právo na spravodlivé súdne

konanie tým, že nerešpektovali jeho právo na to, aby sa jeho právna vec pred vnútroštátnym súdom rozhodovala na základe správneho a adekvátneho právneho základu. Súčasťou takého právneho základu však po vstupe Slovenskej republiky do EÚ je aj výklad práva EÚ podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ v konaní o prejudiciálnej otázke. V takom prípade tvorí výklad práva EÚ obsiahnutý v rozsudku Súdneho dvora súčasť právneho základu rozhodovania vo veci samej (m. m. IV. ÚS 206/08).“.

V tejto súvislosti ďalej sťažovateľka namieta, že «súd sa nijako nevysporiadal s výkladovými pravidlami uvedenými v smernici Rady 93/13/EHS a nijako nezdôvodnil prečo považuje za neprijateľnú podmienku v zmluve o úvere práve splnomocnenie, ako jednostranný právny úkon, ktorým dlžník dobrovoľne splnomocnil fyzickú osobu na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu, teda aby v jeho mene uznal dlh do výšky vzniknutej pohľadávky a jej príslušenstva... Tvrdíme, že v danom prípade je nutné požiadať o výklad pojmu „nekalá zmluvná podmienka“ v kontexte tohto sporu Súdny dvor Európskej únie... Ďalej je nutné dodať, že Súdnemu dvoru Európskej únie by mala byť daná príležitosť posúdiť exekučné konanie týkajúce sa záväzkových vzťahov v rámci spotrebiteľských zmlúv komplexne tak, aby účastníkov konania zbavilo právnej neistoty vyplývajúce z doterajšieho výkladu únieového práva a následnej aplikácii vnútroštátnymi súdmi Slovenskej republiky. Tvrdíme, že v danom prípade je potrebné požiadať Súdny dvor Európskej únie aj o výklad čl. 17 a čl. 47 Charty základných práv EÚ... S poukazom na vyššie uvedenú právnu argumentáciu, ako aj s poukazom na argumenty obsiahnuté v podanom odvolaní, máme za to, že všeobecný súd mal na základe § 109 ods. 1 písm. c) OSP a čl. 267 zmluvy o fungovaní EÚ rozhodnúť tak, že: Konanie sa prerušuje podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP a Súdnemu dvoru Európskej únie sa na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predkladajú prejudiciálne otázky...».

Poukazujúc na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu týkajúce sa namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľka v ďalších častiach sťažností najmä uviedla, že „Všeobecný súd, ktorý koná v pozícii exekučného súdu, nie je legitímne schopný vykonávať úkony smerujúce

k opätovnému komplexnému rozhodovaniu o veci s tým, že výsledkom takéhoto rozhodovania je úplná nemožnosť vykonať právo pre veriteľa, teda vmanévrovanie veriteľa do situácie ako by bol exekučný titul zrušený. Je dôležité pripomenúť, že k takémuto revíznemu postupu došlo v situácii, keď už exekučný súd preskúmal súlad exekučného titulu so zákonom s výsledkom absolútnej nerozpornosti...“.

Podľa tvrdenia sťažovateľky aj postupom krajského súdu v napadnutých konaniach a napadnutými uzneseniami boli porušené „... 1) právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy..., 2) právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd..., 3) právo vlastniť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy; 4) právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru;“. Sťažovateľka v tejto súvislosti odôvodňuje namietané porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že krajský súd „a) nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonal náležité dokazovanie a svoje rozhodnutie založil na skutočnostiach, ktorých existencia nebola dokázaná (súd používa pri zdôvodnení svojho rozhodnutia slovo ako napr. „pravdepodobne“); b) svoje rozhodnutie formuloval na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a s použitím chybných aplikácie a interpretácie práva; a osobitne v spojení s porušením označených justičných práv porušil právo vlastniť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru...“.

Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnostiach navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutých konaniach a napadnutými uzneseniami, ako aj porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v napadnutých konaniach a jeho napadnutými uzneseniami, napadnuté uznesenia okresného súdu a napadnuté uznesenia

krajského súdu zruší a veci vráti na ďalšie konania a zároveň jej prizná primerané finančné zadost'učinenie, ako aj úhradu trov konania.

Súčasťou sťažností je aj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutých uznesení krajského súdu v súlade s § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP môže súd v záujme hospodárnosti konania spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31 a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 13756/2012 a sp. zn. Rvp 13757/2012 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností, ako aj vzhľadom na totožnosť v osobe sťažovateľky, okresného súdu a krajského súdu rozhodol ústavný súd o spojení sťažností na spoločné konanie tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a k porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutých konaniach a napadnutými uzneseniami

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní

sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka sťažnosťami napáda postup okresného súdu v napadnutých konaniach a napadnuté uznesenia vydané v týchto konaniach, ktorými okresný súd exekúcie zastavil podľa príslušných ustanovení Exekučného poriadku v znení neskorších predpisov.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti namietaným postupom v napadnutých konaniach a proti napadnutým uzneseniam okresného súdu odvolania, o ktorých bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaniach sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

II.3 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v napadnutých konaniach a jeho napadnutými uzneseniami

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú

sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd štandardne poukazuje na svoje ústavné postavenie vymedzené v čl. 124 ústavy, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ale súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

V uznesení krajského súdu sp. zn. 8 CoE 112/2012 z 30. augusta 2012 sa predovšetkým uvádza:

„Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej účastníci dňa 16. 6. 2005 uzatvorili zmluvu o úvere, súčasťou ktorej vo forme predtlaču bol uvedený text o splnomocnení advokáta Mgr. T. K. povinným na uznanie záväzku z úveru v mene povinného v notárskej zápisnici ako exekučného titulu tak, aby sa notárska zápisnica stala vykonateľným exekučným titulom. Takto udelené

plnomocenstvo sa za platný právny úkon označiť nedá a preto Mgr. T. K. nemohol pred notárom platne vyhlásiť uznanie záväzku z úverovej zmluvy a súhlasiť s vykonateľnosťou notárskej zápisnice v mene povinného a to pre rozpor záujmov splnomocneného zástupcu a zastúpeného v zmysle ust. § 22 ods. 2 OZ. Podľa tohto ustanovenia zastupovať iného nemôže ten, kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, o ktorý ide, ani ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného. Uvedený rozpor zo záujmami povinného spočíva v tom, že jeho právny zástupca, ktorý mal povinného pri uznaní dlhu a spisovaní notárskej zápisnice zastupovať, bol určený priamo v zmluve o úvere oprávneným, čo malo za následok, že povinný si nemohol Mgr. T. K. ako svojho zástupcu vybrať na základe svojej vôle.

Keďže ust. § 22 ods. 2 OZ nikdy nebolo zaradené, medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a OZ) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Právny úkon urobený zástupcom nespĺňajúcim podmienky upravené v ust. § 22 ods. 2 OZ je v zmysle ust. § 39 OZ absolútne neplatný. Ak v prejednávanej veci advokát Mgr. T. K. nedisponoval platným plnomocenstvom nemohol v mene povinného uznať dlh a vysloviť súhlas s vykonateľnosťou notárskej zápisnice ako exekučného titulu. Notárska zápisnica predložená oprávneným nespĺňa podmienky materiálne vykonateľného exekučného titulu a to preto, lebo bola spísaná na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Za takejto situácie súd prvého stupňa správne postupoval ak po vyhlásení exekúcie za neprípustnú túto zastavil podľa ust. §57 ods. 1 písmeno g) Exekučného poriadku.

V tejto súvislosti je tiež potrebné poukázať na uznesenie Ústavného súdu SR z 12. 5. 2011 č. k. IV. US183/11-16. V obdobných právnych veciach týkajúcich sa posudzovania notárskej zápisnice ako exekučného titulu boli sťažnosti oprávneného odmietnuté ako zjavne neopodstatnené. Podľa záverov Ústavného súdu jedným z predpokladov vedenia exekučného konania je relevantný exekučný titul, keďže bez jeho existencie nemožno exekúciu vykonať, a preto je podľa názoru Ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný právny záver krajského súdu vychádzajúci z toho, že ak neexistuje notárska zápisnica, ktorá je spôsobilá byť exekučným titulom, buď z hľadiska formálneho alebo z hľadiska materiálneho, exekúcia je neprípustná, čo je dôvod na zastavenie exekučného konania. Zatiaľ čo dôvody, na základe ktorých všeobecný súd obligatórne

zastaví exekúciu (§ 57 ods. 1 Exekučného poriadku) alebo na základe ktorých fakultatívne pristúpi k takémuto rozhodnutiu (§ 57 ods. 2 Exekučného poriadku), upravuje Exekučný poriadok podrobne, okamih kedy tak má alebo môže urobiť nie je v ňom ustanovený explicitne. Z uvedeného možno vyvodit' záver, že všeobecný súd rozhodne o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania len čo zistí, že sú dané dôvody na ukončenie núteného vymáhania pohľadávky. Z toho vyplýva, že všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex offo skúmať či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania. Jedným z obligatórných dôvodov zastavenia exekúcie je totiž v súlade s už citovaným ust. § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku vyhlásenie exekúcie súdom za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať.“

V uznesení krajského súdu sp. zn. 6 CoE 94/2012 z 19. júla 2012 sa predovšetkým uvádza:

«Notárska zápisnica N 6403/2005, NZ 57468/2005 z 27. 11. 2005 (č. l. 6, 7) bola právnym dôvodom, pre ktorý exekučný súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie. Notárska zápisnica je ako procesno-právny inštitút uznaná ako exekučný titul, ktorý nadväzuje na ustanovenia občianskeho a obchodného práva o uznaní dlhu, resp. záväzku. Súhlas povinného s vykonateľnosťou notárskej zápisnice je jej podstatnou náležitosťou tento prejav vôle dlžníka (povinného) robí z notárskej zápisnice právny titul spôsobilý na exekúciu.

Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. 11. 2010, sp. zn. 3 Cdo 63/2009: „Aj pri posudzovaní notárskej zápisnice sa preto uplatňuje tzv. prezumpcia správnosti. Notárska zápisnica je spôsobilým exekučným titulom vtedy, ak mimo formálnych podmienok vykonateľnosti splňa podmienky materiálnej vykonateľnosti.

Jednou z podmienok materiálnej vykonateľnosti je, aby notárska zápisnica obsahovala právny záväzok (stanovenie konkrétnej povinnosti zo záväzkového právneho vzťahu vzniknutej na základe určitej právnej skutočnosti), ďalšími sú označenie oprávnenej osoby, povinnej osoby, právneho dôvodu, predmetu a času plnenia, a súhlas povinnej osoby s vykonateľnosťou notárskej zápisnice.“.

Pri zastupovaní povinného pri spisovaní notárskej zápisnice došlo k zjavnému porušeniu zákona, pretože za povinnú osobu uznala záväzok osoba, ktorej záujmy sú

v rozpore so záujmami zastupovaného, v danom prípade záujmami povinného. Aspekt zjavnosti vyplýva už len zo samotnej skutočnosti, že oprávnený predformuloval Mgr. T. K. vo formulárovej zmluve, a teda nešlo o výber zástupcu zo strany povinného. V tejto súvislosti došlo aj k verejnému napomenutiu zo strany stavovskej komory (Bulletin SAK č. 7-8/2009). Zástupca konal zákonom nedovoleným spôsobom, ak podpísal zápisnicu za povinného.

Keďže ide o neplatné splnomocnenie, povinný nemohol plnomocenstvo kedykoľvek odvolať. Neplatný právny úkon nie je možné odvolať.

Prvostupňový súd správne zastavil exekúciu a na splnenie podmienok exekúcie je treba prihliadať v každom okamihu exekúcie (porov. napr. rozsudok z 27. januára 2007 vydaný pod sp. zn. 3Cdo/164/1996 publikovaný v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“ Aj v tomto smere sú odvolacie námietky neopodstatnené.

Na potvrdenie správnosti tohto záveru dáva odvolací súd do pozornosti konštatovanie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 499/2010 a II. ÚS 498/2010.»

Vychádzajúc z citovaného ústavný súd predovšetkým uvádza, že jedným z nevyhnutých predpokladov vedenia exekučného konania je relevantný exekučný titul, keďže bez jeho existencie nemožno exekúciu vykonať. Preto je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný právny záver krajského súdu (vyjadrený v napadnutých uzneseniach) vychádzajúci z toho, že neexistencia notárskej zápisnice, ktorú by bolo možné považovať za spôsobilý exekučný titul, a to buď z hľadiska formálneho, alebo z hľadiska materiálneho, je dôvodom na zastavenie exekúcie.

Zatiaľ čo dôvody, na základe ktorých všeobecný súd obligatórne zastaví exekúciu (§ 57 ods. 1 Exekučného poriadku) alebo na základe ktorých fakultatívne pristúpi k takémuto rozhodnutiu (§ 57 ods. 2 Exekučného poriadku), upravuje Exekučný poriadok podrobne, okamih (čas), kedy tak má alebo môže urobiť, nie je v ňom ustanovený

explicitne. Z uvedeného možno vyvodit' záver, že všeobecný súd môže rozhodnúť o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí, že sú dané dôvody na ukončenie núteného vymáhania pohľadávky. Z toho vyplýva, že všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex offo skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, v zmysle ktorej postupoval krajský súd neústavne, ak v rámci konania vedeného pod sp. zn. 6 CoE 94/2012 nenariadil verejnú pojednávajúcu v zmysle § 57 ods. 5 Exekučného poriadku, ústavný súd poukazuje na to, že citované ustanovenie Exekučného poriadku, podľa ktorého ak súd rozhoduje o zastavení exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g) a k) nariadi pojednávajúcu, nadobudlo účinnosť 9. augusta 2012, pričom uznesenie sp. zn. 6 CoE 94/2012 krajský súd vydal 19. júla 2012, teda pred nadobudnutím účinnosti citovaného ustanovenia, a preto sa ním nemohol riadiť. Z uvedeného dôvodu ústavný súd považuje námietku nenariadenia pojednávania vo vzťahu ku konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 6 CoE 94/2012 za zjavne neodôvodnenú.

V konaní vedenom pod sp. zn. 8 CoE 112/2012 krajský súd rozhodol uznesením z 30. augusta 2012, t. j. už v čase, keď bolo účinné ustanovenie § 57 ods. 5 Exekučného poriadku, podľa ktorého „Ak súd rozhoduje podľa odseku 1 písm. g) a k), nariadi pojednávajúcu. Po právoplatnosti uznesenia o vyhlásení exekúcie za neprípustnú súd exekúciu zastaví.“. Vo vzťahu k citovanému ustanoveniu Exekučného poriadku ústavný súd poukazuje na osobitnú časť dôvodovej správy k príslušnej novelizácii Exekučného poriadku, v ktorej sa uvádza: „Vzhľadom na charakter incidenčných konaní podľa § 57 ods. 1 písm. d) a k) Exekučného poriadku súd na prejednanie vecí upravených v dotknutých písmenách obligatórne nariadi pojednávajúcu. Incidenčné konanie má charakter samostatného sporového konania prejednávaného v rámci konania exekučného. Na incidenčné konanie sa primerane vzťahujú ustanovenia tretej časti Občianskeho súdneho poriadku, teda i zásada ústnosti a priamosti. Charakter kontradiktórneho sporového konania vyžaduje navrhovanie dôkazných prostriedkov sporovými stranami a vykonanie pojednávania...“

Podľa § 57 ods. 1 Exekučného poriadku exekúciu súd zastaví, ak... d) exekúcia postihuje veci alebo práva, ktoré sú vylúčené z exekúcie alebo nepodliehajú exekúcii podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona, ... g) exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať, ... k) rozhodol, že majetok štátu podľa § 61c ods. 2 je nevyhnutne potrebný na plnenie úloh štátu alebo na plnenie verejnoprospešného účelu.

Z citovanej časti dôvodovej správy zjavne vyplýva úmysel zákonodarcu ustanoviť obligatórnosť nariadenia pojednávania vo veciach, ktoré majú sporový (incidenčný) charakter, t. j. citovaná časť dôvodovej správy zjavne nezodpovedá schválenému textu ustanovenia § 57 ods. 5 Exekučného poriadku, ktoré podľa úmyslu zákonodarcu malo znieť: „Ak súd rozhoduje podľa odseku 1 písm. d) a k), nariadi pojednávanie...“ Z uvedeného vyplýva, že v rámci legislatívneho procesu došlo zjavne k legislatívno-technickému pochybeniu. Tento záver nepriamo potvrdzuje aj skutočnosť, že § 57 ods. 5 Exekučného poriadku bol nasledujúcou novelizáciou Exekučného poriadku vykonanou zákonom č. 335/2012 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2013 zrušený (ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na Spoločnú správu výborov Národnej rady Slovenskej republiky k označenej novelizácii, konkrétne jej časť týkajúcu sa vypustenia § 57 ods. 5 Exekučného poriadku, ptč. 194a, pozn.).

Z uvedeného vyplýva, že krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 8 CoE 112/2011 pri aplikácii príslušných ustanovení Exekučného poriadku vychádzal zo zmyslu a účelu aplikovanej právnej úpravy, ktorý bol výslovne a pritom jednoznačne vyjadrený v už citovanej osobitnej časti dôvodovej správy k novelizácii Exekučného poriadku, ktorou sa ustanovilo nové znenie § 57 ods. 5 Exekučného poriadku. Ústavný súd preto považuje v danom prípade sťažovateľkou namietaný postup krajského súdu z ústavného hľadiska za udržateľný. Opačný záver by totiž bez zohľadnenia konkrétnych okolností posudzovanej veci neprimeraným spôsobom priorizoval formálny prístup ústavného súdu k ochrane ústavnosti a bol tiež prejavom neprimeraného súdneho aktivizmu pri uplatňovaní kasačnej právomoci ústavného súdu vyplývajúcej mu z čl. 127 ods. 2 ústavy.

V ďalšej časti považoval ústavný súd za potrebné vyjadriť sa k námietke sťažovateľky, v zmysle ktorej bol krajský súd povinný „na základe § 109 ods. 1 písm. c) OSP a čl. 267 zmluvy o fungovaní EÚ takto rozhodnúť: Konanie sa prerušuje podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP a Súdnemu dvoru Európskej únie sa na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predkladajú prejudiciálne otázky“.

Účelom a podstatou konania o prejudiciálnej otázke je podľa stabilizovanej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) spolupráca vnútroštátneho súdu so Súdnym dvorom pri výklade práva Európskej únie.

Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku nevzniká v každom prípade. Z primárneho práva Európskej únie a judikatúry Súdneho dvora vyplýva viacero výnimiek z povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku (pozri Mazák, J., Jánošíková, M.: Základy práva Európskej únie. Ústavný systém a súdna ochrana. Bratislava: IURA EDITION, 2009, s. 420), konkrétne ak:

a) odpoveď na prejudiciálnu otázku by nemala žiadny význam na vytvorenie právneho základu na rozhodnutie vo veci samej,

b) ide o otázku, ktorá bola v skutkovo a právne podobnom prípade vyriešená Súdnym dvorom, alebo o právnu otázku, ktorá sa vyriešila v judikatúre Súdneho dvora bez zreteľa na to, v akých konaniach bola predložená (princíp „acte éclairé“), alebo ak

c) je výklad práva EÚ taký jasný, že nevznikajú žiadne rozumné pochybnosti o výsledku (princíp „acte clair“).

Ústavný súd už taktiež vyjadril názor, že nie každé nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Európskej únie, musí mať automaticky za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 129/2010). Ústavný súd nie je ďalšou odvolacou inštanciou v otázke rozhodnutia všeobecného súdu o (ne)predložení prejudiciálnej otázky (k tomu pozri aj body 19 a 20 uznesenia Spolkového ústavného súdu BVerfG sp. zn. 2 BvR 2419/06 zo 6. mája 2008) a ani v otázke nesprávnej aplikácie práva Európskej únie.

S poukazom na uvedené možno formulovať záver, že len zásadné a kvalifikované pochybenie pri rozhodovaní o (ne)predložení prejudiciálnej otázky, ktoré môže spočívať vo svojvoľnom či na prvý pohľad celkom nesprávnom nepredložení prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru v prípade, keď súd sám o interpretácii práva Európskej únie mal pochybnosti a predbežnú otázku nepredložil, má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, keďže týmto spôsobom by bola svojvoľne popretá právomoc Súdneho dvora (II. ÚS 129/2010, porovnaj aj rozhodnutie Spolkového ústavného súdu BVerfGe 82, 159 a uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 154/08 z 30. júna 2008).

Z odôvodnenia citovaných častí oboch napadnutých uznesení krajského súdu vyplýva, že v rámci preskúmavania existencie exekučného titulu (notárskej zápisnice, pozn.) bolo z hľadiska právneho posudzovania rozhodujúce posúdenie (ne)platnosti dohody o splnomocnení z dôvodu existencie rozporu záujmov medzi splnomocneným zástupcom povinného a povinným podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka vzťahujúcich sa na posúdenie platnosti tohto právneho úkonu, a nie neprijateľnosť zmluvnej podmienky spočívajúcej „v splnomocnení fyzickej osoby na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu“ v nadväznosti na príslušné ustanovenia „smernice Rady 93/13/EHS“.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej je vecou vnútroštátneho (všeobecného) súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za rozhodnutie vo veci samej, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozhodnutia Súdneho dvora o prejudiciálnej otázke na vydanie rozsudku vo veci samej relevantnosť otázok, ktoré Súdnemu dvoru položí (napr. IV. ÚS 206/08, II. ÚS 129/2010, II. ÚS 163/2010), ako aj to, či sú splnené predpoklady, za ktorých vnútroštátny súd konajúci o veci nemá povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru (m. m. IV. ÚS 108/2010).

Ústavný súd na základe uvedených skutočností vyhodnotil aj túto námietku sťažovateľky vo vzťahu k oboj napadnutým uzneseniam krajského súdu a postupu, ktorý predchádzal ich vydaniu, ako zjavne neopodstatnenú.

V konkrétnych okolnostiach posudzovaných vecí ústavný súd vzhľadom na už uvedené považuje právne názory vyjadrené v napadnutých uzneseniach krajského súdu týkajúce sa možnosti zastaviť exekučné konanie, t. j. právne názory týkajúce sa právnej podstaty sťažností sťažovateľky, z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné, keďže sú primeraným spôsobom odôvodnené, pričom ich nemožno považovať za arbitrárne.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu nad rámec už uvedeného navyše ústavný súd poukazuje aj na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj základné právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. z čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo aj k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v čl. 6 ods. 1 dohovoru, prípadne v spojení s ich porušením (m. m. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07).

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažností sťažovateľky konštatoval, že medzi napadnutými uzneseniami krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, a obsahom základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by reálne signalizovala možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažností na ďalšie konanie, a preto sťažnosti v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že sťažovateľka sa na neho opakovane obracia so skutkovo a s právne takmer identickými sťažnosťami, o ktorých už viackrát rozhodol, pričom formuloval k nim

jednoznačné právne závery (pozri m. m. IV. ÚS 467/2012, IV. ÚS 27/2011). Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľke musí byť právny názor ústavného súdu na problematiku týkajúcu sa právomoci všeobecného súdu v rámci exekučného konania skúmať prípustnosť exekúcie z hľadiska relevantnosti exekučného titulu (rozhodcovského rozsudku alebo notárskej zápisnice) dostatočne známy. Vzhľadom na tieto skutočnosti vyvstáva otázka, aký význam a efektívnosť má pre ňu opakované podávanie sťažností ústavnému súdu v skutkovo a právne takmer identických veciach, keďže aj podľa judikatúry ESĽP nie je nevyhnutné, ako predpoklad možnosti obrátiť sa na tento medzinárodný súdny orgán, vyčerpať právny prostriedok nápravy na národnej úrovni, pokiaľ sa tento javí z materiálneho hľadiska v obdobných prípadoch ako neefektívny.

V naznačenom kontexte ústavný súd poukazuje na judikatúru ESĽP k čl. 13 dohovoru, z ktorej možno identifikovať požiadavky kladené na vlastnosti vnútroštátnych prostriedkov nápravy, ku ktorým patria požiadavka ich prístupnosti, adekvátnosti a praktickej účinnosti (k tomu pozri Kmec, J. et al.: *Evropská úmluva o lidských právech. Velké Komentáře*. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 198). Povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy i v prípade pochybnosti o jeho účinnosti vyplýva taktiež z ustálenej judikatúry ESĽP (Van Oosterwijck proti Belgicku, rozsudok zo 6. novembra 1980, č. 7654/76, § 37), táto sa však uplatní v prípadoch, keď pochybnosti sťažovateľa o účinnosti prostriedku nápravy nie sú podložené dostatočnými argumentmi, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že takýto prostriedok nápravy ponúka primerané vyhliadky na úspech, napr. s ohľadom na ustálenú vnútroštátnu judikatúru (Radio France a ďalší proti Francúzsku, rozhodnutie ESĽP z 23. septembra 2003, č. 53984/00, § 34).

Ústavný súd s poukazom na uvedené skutočnosti a prihliadajúc na zásadu efektivity a procesnej hospodárnosti konania sťažovateľku upozorňuje, že pokiaľ bude aj naďalej podávať takéto typovo identické sťažnosti, ku ktorým ústavný súd už zaujal právne závery vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, ktorými tieto typovo identické sťažnosti odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd využije možnosť vyplývajúcu mu z § 25 ods. 2 poslednej vety zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorej nemusí svoje rozhodnutie o odmietnutí sťažnosti odôvodňovať.

Pretože sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v nich už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2013